

SMERNICA RADY 2014/87/EURATOM**z 8. júla 2014,****ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej články 31 a 32,

so zreteľom na návrh Európskej komisie vypracovaný po získaní stanoviska skupiny osobností vymenovaných Vedeckým a technickým výborom spomedzi vedeckých expertov členských štátov,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

keďže:

- (1) V smernici Rady 2013/59/Euratom ⁽³⁾ sa stanovujú jednotné základné bezpečnostné normy ochrany zdravia jednotlivcov vystavovaných pracovnému, lekárskeму a verejnému ožiareniu pred nebezpečenstvami vyplývajúcimi z ionizujúceho žiarenia.
- (2) Smernicou Rady 2009/71/Euratom ⁽⁴⁾ sa členských štátom ukladajú povinnosti zriadiť a udržiavať vnútroštátny rámec pre jadrovú bezpečnosť. Uvedená smernica vychádza z ustanovení hlavných medzinárodných nástrojov v oblasti jadrovej bezpečnosti, a to Dohovoru o jadrovej bezpečnosti ⁽⁵⁾, ako aj zo základných bezpečnostných princípov ⁽⁶⁾, ktoré stanovila Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (ďalej len „MAAE“).
- (3) Smernica Rady 2011/70/Euratom ⁽⁷⁾ ukladá členským štátom povinnosť zriadiť a udržiavať vnútroštátny rámec pre nakladanie s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom.
- (4) V záveroch Rady z 8. mája 2007 o jadrovej bezpečnosti a bezpečnom nakladaní s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom sa zdôrazňuje, že „jadrová bezpečnosť patrí medzi vnútroštátne právomoci, ktoré sa, ak je to vhodné, vykonávajú v rámci EÚ. Rozhodnutia týkajúce sa bezpečnostných opatrení a dohľadu nad jadrovými zariadeniami zostávajú výlučne úlohou prevádzkovateľov a vnútroštátnych orgánov“.
- (5) Jadrová havária vo Fukušime v Japonsku v roku 2011 opäť upriamila pozornosť celého sveta na opatrenia potrebné na minimalizovanie rizika a zaručenie najvyšších úrovní jadrovej bezpečnosti. Na základe záverov Európskej rady z 24. – 25. marca 2011 vykonali príslušné vnútroštátne regulačné orgány spolu s Komisiou v rámci Skupiny európskych regulačných orgánov pre jadrovú bezpečnosť (ENSREG), zriadenej rozhodnutím Komisie 2007/530/Euratom ⁽⁸⁾, v celom Spoločenstve komplexné posúdenia rizika a bezpečnosti jadrových elektrární („záťažové testy“). Na základe výsledkov sa určilo niekoľko zlepšení, ktoré by sa mohli realizovať v oblasti prístupov k jadrovej bezpečnosti a odvetvových postupov v zúčastnených krajinách.

⁽¹⁾ Stanovisko z 2. apríla 2014 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 341, 21.11.2013, s. 92.

⁽³⁾ Smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Ú. v. EÚ L 13, 17.1.2014, s. 1).

⁽⁴⁾ Smernica Rady 2009/71/Euratom z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení (Ú. v. EÚ L 172, 2.7.2009, s. 18).

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Komisie 1999/819/Euratom zo 16. novembra 1999 o pristúpení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) k Dohovoru o jadrovej bezpečnosti z roku 1994 (Ú. v. ES L 318, 11.12.1999, s. 20).

⁽⁶⁾ Základné bezpečnostné princípy MAAE: Základné zásady bezpečnosti, Séria bezpečnostných noriem MAAE č. SF-1 z roku 2006.

⁽⁷⁾ Smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48).

⁽⁸⁾ Rozhodnutie Komisie 2007/530/Euratom zo 17. júla 2007 o zriadení európskej skupiny na vysokej úrovni pre jadrovú bezpečnosť a nakladanie s odpadom (Ú. v. EÚ L 195, 27.7.2007, s. 44).

Okrem toho Európska rada vyzvala Komisiu, aby podľa potreby preskúmala existujúci právny a regulačný rámec bezpečnosti jadrových zariadení a navrhla prípadné potrebné zlepšenia. Európska rada zároveň zdôraznila, že v Únii by sa mali zaviesť a neustále zlepšovať najprísnejšie normy jadrovej bezpečnosti.

- (6) Základnou podmienkou regulačného rámca jadrovej bezpečnosti Spoločenstva je silný príslušný regulačný orgán so skutočnou nezávislosťou pri regulačnom rozhodovaní. Je mimoriadne dôležité, aby bol príslušný regulačný orgán schopný vykonávať svoje právomoci v rámci prijímania regulačných rozhodnutí s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň jadrovej bezpečnosti nestranne a transparentne a bez nenáležitého ovplyvňovania. Regulačné rozhodnutia a opatrenia na ich presadzovanie v oblasti jadrovej bezpečnosti by mali vychádzať z objektívnych technických hľadísk týkajúcich sa bezpečnosti a mali by sa prijať bez akéhokoľvek nenáležitého vonkajšieho vplyvu, ktorý by mohol ohroziť bezpečnosť, napríklad nenáležitého vplyvu spojeného s meniacimi sa politickými, hospodárskymi a spoločenskými podmienkami.

Ustanovenia smernice 2009/71/Euratom týkajúce sa funkčného oddelenia príslušných regulačných orgánov by sa mali posilniť, aby sa zabezpečila skutočná nezávislosť regulačných orgánov od nenáležitého ovplyvňovania pri prijímaní regulačných rozhodnutí a poskytli sa primerané prostriedky a kompetencie na riadne vykonávanie úloh, ktoré im boli pridelené. Regulačný orgán by mal mať najmä dostatočnú právomoc, dostatočný personál a dostatočné finančné zdroje na náležité plnenie zverených úloh.

Týmito posilnenými požiadavkami by však nemala byť dotknutá prípadná úzka spolupráca s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi ani všeobecné politické usmernenia, ktoré vydávajú členské štáty.

- (7) V rámci procesu prijímania regulačných rozhodnutí by sa mali zohľadňovať spôsobilosti a odborné znalosti, ktoré môžu poskytnúť organizácie technickej podpory. Tieto odborné znalosti by mali vychádzať z najnovších vedeckých a technických poznatkov vrátane prevádzkových skúseností a výskumu v oblasti bezpečnosti, z riadenia poznatkov a z príslušných technických zdrojov.
- (8) V súlade s časťou 1 Všeobecných požiadaviek na bezpečnosť MAAE by sa mala rešpektovať úloha členských štátov pri zriadení rámca pre jadrovú bezpečnosť a úloha regulačného orgánu pri uplatňovaní tohto rámca.
- (9) Vzhľadom na špecializovanú povahu odvetvia jadrovej energetiky a obmedzený počet pracovníkov s požadovanou odbornosťou a spôsobilosťami môže dochádzať k rotácii pracovníkov s výkonnou zodpovednosťou medzi jadrovým priemyslom a regulačnými orgánmi, preto by sa mala venovať osobitná pozornosť zamedzovaniu konfliktu záujmov. Okrem toho je potrebné zabezpečiť, aby sa nevyskytol žiadny konflikt záujmov v prípade organizácií, ktoré poskytujú príslušnému regulačnému orgánu poradenstvo alebo služby.
- (10) Dôsledky jadrovej havárie môžu presiahnuť štátne hranice, preto by sa mala podporovať úzka spolupráca, koordinácia a výmena informácií medzi príslušnými regulačnými orgánmi členských štátov v blízkosti jadrového zariadenia bez ohľadu na to, či tieto členské štáty prevádzkujú jadrové zariadenia alebo nie. V tejto súvislosti by mali členské štáty zabezpečiť, aby sa zaviedli vhodné opatrenia na uľahčenie takejto spolupráce vo veciach jadrovej bezpečnosti s cezhraničným dosahom.
- (11) S cieľom zabezpečiť osvojenie riadnych zručností, dosiahnutie a udržanie primeranej úrovne spôsobilosti by všetky strany mali zabezpečiť, aby boli všetci pracovníci, ktorí plnia úlohy v oblasti jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení a havarijnej pripravenosti a odozvy na území jadrového zariadenia, zapojení do trvalého procesu vzdelávania. To je možné dosiahnuť prostredníctvom zriadenia vzdelávacích programov a plánov odbornej prípravy, postupov pre periodické hodnotenia a aktualizácie vzdelávacích programov, ako aj primeraných rozpočtových prostriedkov na odbornú prípravu.
- (12) Ďalším kľúčovým poučením z jadrovej havárie vo Fukušime je dôležitosť zvyšovania transparentnosti v oblasti jadrovej bezpečnosti. Transparentnosť je takisto dôležitým prostriedkom na podporu nezávislosti pri prijímaní regulačných rozhodnutí. Preto by súčasné ustanovenia smernice 2009/71/Euratom o informáciách, ktoré sa majú poskytnúť verejnosti, mali byť konkrétnejšie, pokiaľ ide o druh takto poskytovaných informácií. Okrem toho by v súlade s vnútroštátnym rámcom pre jadrovú bezpečnosť mala verejnosť dostať príležitosť zúčastňovať sa relevantných fáz rozhodovacieho procesu týkajúceho sa jadrových zariadení, pričom by sa mala zohľadňovať rozdielnosť vnútroštátnych systémov. Rozhodnutia o vydaní licencie zostávajú v právomoci príslušných vnútroštátnych orgánov.

- (13) Požiadavky tejto smernice týkajúce sa transparentnosti dopĺňajú existujúce právne predpisy Euratomu. Rozhodnutím Rady 87/600/Euratom⁽¹⁾ sa ukladá členským štátom povinnosť oznamovať a poskytovať informácie Komisii a ostatným členským štátom v prípade rádiologickej havarijnej situácie na vlastnom území, pričom smernica 2013/59/Euratom obsahuje požiadavky na členské štáty, aby informovali verejnosť o opatreniach na ochranu zdravia, ktoré sa majú uplatniť, a o krokoch, ktoré sa majú vykonať v prípade rádiologickej havarijnej situácie, a aby v pravidelných intervaloch poskytovali aktualizované informácie obyvateľstvu, ktoré by mohlo byť v prípade takejto havarijnej situácie zasiahnuté.
- (14) Zmluvné strany Dohovoru o jadrovej bezpečnosti počas 6. hodnotiaceho stretnutia znovu potvrdili svoj záväzok týkajúci sa zistení z druhého mimoriadneho zasadnutia, ktoré sa konalo po havárii vo Fukušime. Zdôraznili najmä, že „jadrové elektrárne by sa mali projektovať, budovať a prevádzkovať s cieľom predchádzať haváriám, zmiernovať následky havárií, ku ktorým dôjde a zabráňovať kontaminácii v okolí jadrového zariadenia“ a že „regulačné orgány by mali zabezpečiť, aby sa tieto ciele uplatňovali na účely identifikácie a zavádzania vhodných zlepšení bezpečnosti na existujúcich zariadeniach“.
- (15) Vzhľadom na technický pokrok dosiahnutý prostredníctvom opatrení MAAE a Združením západoeurópskych regulačných orgánov v oblasti jadrovej energie (ďalej len „WENRA“), a so zreteľom na poučenia získané zo záťažových testov a vyšetrovania jadrovej havárie vo Fukušime by sa smernica 2009/71/Euratom mala zmeniť tak, aby zahŕňala vysoký cieľ Spoločenstva v oblasti jadrovej bezpečnosti, ktorý sa vzťahuje na všetky štádiá životnosti jadrových zariadení (umiestňovanie, projektovanie, výstavbu, uvedenie do prevádzky, prevádzku, vyradovanie). Konkrétne si tento cieľ vyžaduje podstatné bezpečnostné vylepšenia projektov nových reaktorov, pri ktorých by sa mali využiť najmodernejšie poznatky a technológie a zohľadniť najnovšie medzinárodné požiadavky na bezpečnosť.
- (16) Uvedený cieľ by sa mal dosiahnuť najmä prostredníctvom posúdení jadrovej bezpečnosti, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice. Tieto posúdenia by mali vykonávať držiteľia licencie pod kontrolou príslušného vnútroštátneho regulačného orgánu a môžu sa použiť ako posúdenie rizika závažnej havárie v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ⁽²⁾ za predpokladu, že sú splnené požiadavky tejto smernice.
- (17) Zásadný význam pre bezpečnosť jadrových zariadení má koncepcia ochrany do hĺbky, ktorá je základom pre realizáciu vysokých cieľov jadrovej bezpečnosti. Uplatňovaním zásad ochrany do hĺbky, ako sú vymedzené v medzinárodných normách a usmerneniach a združením WENRA, sa zabezpečuje, aby činnosti súvisiace s bezpečnosťou podliehali v čo najväčšej rozumnej miere nezávislým úrovniam opatrení, ktoré v prípade poruchy umožnia jej zistenie, riešenie alebo nápravu primeranými opatreniami. Účinnosť na jednotlivých úrovniach je podstatnou súčasťou ochrany do hĺbky, ktorá má za cieľ predchádzať haváriám a zmiernovať ich následky, ak by k nim došlo. Ochrana do hĺbky má obvykle päťúrovňovú štruktúru. Ak jedna úroveň zlyhá, príde na rad ďalšia. Cieľom prvej úrovne je predchádzať abnormálnej prevádzke a poruchám systémov. Ak prvá úroveň zlyhá, na obmedzenie abnormálnej prevádzky alebo zistenie porúch slúži druhá úroveň ochrany. Ak dôjde k zlyhaniu druhej úrovne, na zabezpečenie ďalšieho vykonávania bezpečnostných funkcií prostredníctvom aktivácie osobitných bezpečnostných systémov a ďalších bezpečnostných prvkov slúži tretia úroveň ochrany. Ak dôjde k zlyhaniu tretej úrovne, na obmedzenie šírenia havárií prostredníctvom riadenia havárií, a to s cieľom predchádzať závažným havarijným podmienkam spojeným s únikmi rádioaktívnych látok do vonkajšieho prostredia alebo ich zmiernovať, slúži štvrtá úroveň. Posledným cieľom (piata úroveň ochrany) je zmiernenie rádiologických následkov významných únikov rádioaktívnych látok prostredníctvom havarijnej odozvy v okolí jadrového zariadenia.
- (18) Spolu s ochranou do hĺbky sa za základný faktor pre dosiahnutie vysokej úrovne jadrovej bezpečnosti a jej neustáleho zlepšovania považuje účinná kultúra jadrovej bezpečnosti. Ukazovatele účinnej kultúry jadrovej bezpečnosti zahŕňajú najmä: záväzok pracovníkov a vedenia organizácie na všetkých úrovniach k jadrovej bezpečnosti a jej neustálemu zlepšovaniu; podporu spôsobilosti pracovníkov na všetkých úrovniach overovať dodržiavanie príslušných bezpečnostných zásad a postupov s cieľom neustále zlepšovať jadrovú bezpečnosť; schopnosť pracovníkov podávať včas správy o bezpečnostných otázkach; identifikáciu poučení získaných na základe prevádzkových skúseností a systematické podávanie správ o každej odchýlke od normálnych prevádzkových podmienok alebo o opatreniach týkajúcich sa riadenia havárií, ktoré môžu mať dosah na jadrovú bezpečnosť. Medzi dôležité prvky prispievajúce k dosiahnutiu vysokej kultúry jadrovej bezpečnosti patria najmä účinné systémy riadenia, náležité vzdelávanie a odborná príprava a opatrenia držiteľa licencie s cieľom zaznamenávať, vyhodnocovať a dokumentovať prevádzkové skúsenosti, ktoré sú významné z hľadiska vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, ako aj účinné riešenie nastolených otázok.

(1) Rozhodnutie Rady 87/600/Euratom zo 14. decembra 1987 o opatreniach Spoločenstva pre rýchlu výmenu informácií v prípade rádiologickej havarijnej situácie (Ú. v. ES L 371, 30.12.1987, s. 76).

(2) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

- (19) Keď sa v tejto smernici používa výraz „prakticky uskutočniteľné“ (reasonably practicable), mal by sa uplatňovať v súlade so zavedenými vymedzeniami pojmov, najmä tými, ktoré zaviedli WENRA a MAAE.
- (20) Po jadrových haváriách na Three Mile Island a v Černobyle jadrová havária vo Fukušime opäť poukázala na kľúčový význam zadrživacej funkcie, ktorá je poslednou bariérou chrániacou ľudí a životné prostredie pred únikom rádioaktívnych látok následkom havárie. Žiadateľ o licenciu na výstavbu nového reaktora na výrobu energie alebo výskumného reaktora by mal preto preukázať, že projekt obmedzuje účinky poškodenia aktívnej zóny reaktora na oblasť kontajnementu, t. j. mal by preukázať, že rozsiahly alebo nepovolený rádioaktívny únik rádioaktívnych látok mimo hermetickú zónu kontajnementu je krajne nepravdepodobný, pričom žiadateľ by mal byť schopný preukázať s vysokým stupňom istoty, že k takémuto úniku nedôjde.
- (21) Na riešenie problematiky predchádzania haváriám a zmiernenia ich následkov by sa mali požadovať konkrétnejšie opatrenia týkajúce sa riadenia havárií a havarijnej odozvy na území jadrového zariadenia. Uvedené opatrenia by mali byť v súlade s príslušnými ustanoveniami smernice 2013/59/Euratom a to bez toho, aby nimi boli tieto ustanovenia dotknuté. Držiteľ licencie by mal stanoviť postupy, usmernenia a opatrenia, ktoré sa zaoberajú riešením havárií vrátane ťažkých havárií, ktoré by mohli nastať vo všetkých prevádzkových režimoch vrátane plného výkonu, odstavenia a prechodových stavov s cieľom zaistiť súdržnosť a nadväznosť medzi všetkými týmito postupmi a opatreniami a zabezpečiť ich vykonávanie, preskúmanie a aktualizáciu. Uvedené opatrenia by mali takisto zabezpečiť dostatočný personál, vybavenie a ďalšie potrebné zdroje. Mala by sa vytvoriť organizačná štruktúra s jasným vymedzením zodpovednosti a zabezpečiť koordinácia medzi reagujúcimi orgánmi.
- (22) Zátťažové testy preukázali kľúčovú úlohu mechanizmov posilnenej spolupráce a koordinácie medzi všetkými stranami, ktoré zodpovedajú za jadrovú bezpečnosť. Partnerské preskúmania sa ukázali ako dobrý prostriedok na budovanie dôvery s cieľom rozvoja a výmeny skúseností a zaistenia spoločného uplatňovania prísnych noriem v oblasti jadrovej bezpečnosti.
- (23) Spolupráca v oblasti jadrovej bezpečnosti je medzi členskými štátmi dobre zavedená a predstavuje pridanú hodnotu, pokiaľ ide o jadrovú bezpečnosť, transparentnosť a otvorenosť voči zainteresovaným stranám na európskej aj medzinárodnej úrovni.

Členské štáty by prostredníctvom svojich príslušných regulačných orgánov s náležitým využitím skupiny ENSREG a opierajúc sa o odborné znalosti združenia WENRA mali každých šesť rokov zadefinovať metodiku, referenčný a časový rámec partnerských hodnotení na spoločnú špecifickú technickú tému týkajúcu sa jadrovej bezpečnosti ich jadrových zariadení. Spoločná špecifická technická téma, ktorá sa má posudzovať, by sa mala určiť spomedzi referenčných úrovní bezpečnosti WENRA alebo na základe spätnej väzby získanej z prevádzkových skúseností, nehôd a havárií, ako aj technologického a vedeckého pokroku. Členské štáty by mali vykonávať vnútroštátne sebahodnotenie a prijať opatrenia na spoločné partnerské hodnotenie ich vnútroštátnych sebahodnotení príslušnými regulačnými orgánmi iných členských štátov.

Mali by sa vypracovať správy o zisteniach týchto partnerských hodnotení. Členské štáty by mali vypracovať národné akčné plány na riešenie všetkých relevantných zistení a svojich vlastných vnútroštátnych hodnotení, pričom by mali zohľadniť výsledky správ z partnerských hodnotení. Správy z partnerských hodnotení by mali rovnako tvoriť základ každej súhrnnej správy o výsledkoch tematicky zameraného partnerského hodnotenia v celej Únii, ktorú spoločne vypracujú príslušné regulačné orgány členských štátov. Zámerom súhrnnej správy by nemalo byť zostavenie poradia jadrových zariadení podľa úrovne bezpečnosti, ale sústredenie sa na postup a technické zistenia tematicky zameraného partnerského hodnotenia, aby bolo možné poznatky získané z tohto preskúmania spoločne využívať.

Vzájomná dôvera by mala dominovať v partnerských hodnoteniach a bolo by preto vhodné, aby Komisia vždy, keď je to možné, informovala členské štáty o prípadnom úmysle využiť výsledky správ z partnerských hodnotení vo svojich politických dokumentoch.

- (24) Povinnosti členských štátov podávať správy o vykonávaní tejto smernice a povinnosť Komisie vypracovať správu na základe správ jednotlivých členských štátov by mali poskytovať príležitosť zhodnotiť a posúdiť rôzne aspekty vykonávania tejto smernice, ako aj jej účinnosť. Na medzinárodnej úrovni existuje niekoľko relevantných povinností týkajúcich sa podávania správ, napríklad správy v rámci Dohovoru o jadrovej bezpečnosti, pričom výsledky týchto správ sa môžu použiť na hodnotenie vykonávania tejto smernice. Touto smernicou by sa navyše mali stanoviť ďalšie požiadavky na podávanie správ, pokiaľ ide o zistenia z tematicky zameraných partnerských hodnotení jadrových zariadení. V dôsledku toho by sa mala s cieľom zjednodušiť právne predpisy a znížiť administratívne zaťaženie zjednodušiť povinnosť členských štátov podávať správy, a to pokiaľ ide o frekvenciu predkladania a obsah týchto správ.
- (25) V súlade s odstupňovaným prístupom závisí vykonávanie ustanovení tejto smernice od druhov jadrových zariadení na území členského štátu. Pri transpozícii týchto ustanovení do vnútroštátnych právnych predpisov by preto členské štáty mali zohľadniť potenciálny rozsah a povahu rizík v súvislosti s jadrovými zariadeniami, ktoré plánujú alebo prevádzkujú. Odstupňovaný prístup by sa mal týkať predovšetkým tých členských štátov, ktoré

majú iba malé zásoby jadrových a rádioaktívnych materiálov, napr. v spojitosti s prevádzkou menších výskumných reaktorov v rámci výskumných zariadení, v ktorých by ťažká havária nemala následky porovnateľné s následkami havárie v jadrových elektrárnach.

- (26) Ustanovenia tejto smernice, ktoré sú neoddeliteľne spojené s existenciou jadrových zariadení, najmä tie, ktoré sa týkajú povinností držiteľa licencie, nové špecifické požiadavky na jadrové zariadenia a ustanovenia týkajúce sa havarijnej pripravenosti a odozvy na území jadrového zariadenia, by sa nemali uplatňovať na členské štáty, ktoré nemajú jadrové zariadenia. Ostatné ustanovenia tejto smernice je potrebné transponovať a vykonávať primeraným spôsobom v súlade s vnútroštátnymi podmienkami a s prihliadnutím na skutočnosť, že tieto členské štáty nemajú jadrové zariadenia, no zároveň tak, aby sa zabezpečilo, že štátna správa alebo príslušné orgány budú venovať jadrovej bezpečnosti primeranú pozornosť.
- (27) Podľa smernice 2009/71/Euratom členské štáty zriadia a udržiavajú vnútroštátny právny, regulačný a organizačný rámec jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení. Rozhodnutie o tom, akým spôsobom sa prijímajú ustanovenia vnútroštátneho rámca, a prostredníctvom ktorých nástrojov sa budú uplatňovať, zostáva v právomoci členských štátov.
- (28) V súlade so spoločným politickým vyhlásením členských štátov a Komisie z 28. septembra 2011 o vysvetľujúcich dokumentoch sa členské štáty zaviazali, že v odôvodnených prípadoch k svojim oznámeniam o transpozičných opatreniach pripoja jeden alebo viacero dokumentov vysvetľujúcich vzťah medzi prvkami smernice a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov. V súvislosti s touto smernicou považuje zákonodarcu zasielanie takýchto dokumentov za odôvodnené.
- (29) Smernica 2009/71/Euratom by sa preto mala zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Smernica 2009/71/Euratom sa mení takto:

1. Nadpis kapitoly 1 sa nahrádza takto:

„CIELE, ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV“.

2. Článok 2 sa mení takto:

- a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na každé civilné jadrové zariadenie, ktoré podlieha licencií.“

- b) Odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Touto smernicou sa dopĺňajú základné normy uvedené v článku 30 zmluvy, pokiaľ ide o jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení, a to bez toho, aby boli dotknuté existujúce právne predpisy Spoločenstva na ochranu zdravia pracovníkov a verejnosti pred nebezpečenstvami vznikajúcimi z ionizujúceho žiarenia, a najmä smernica Rady 2013/59/Euratom (*).“

(* Smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Ú. v. EÚ L 13, 17.1.2014, s. 1).“

3. Článok 3 sa mení takto:

- a) Bod 1 písm. a) sa nahrádza takto:

„a) jadrová elektrárňa, závod na obohacovanie uránu, zariadenie na výrobu jadrového paliva, závod na prepracovanie vyhorelého jadrového paliva, zariadenie s výskumným reaktorom, zariadenie na skladovanie vyhorelého paliva a“.

- b) Dopĺňajú sa tieto body:

- „6. ‚Havária‘ je každá nezamýšľaná udalosť, ktorej dôsledky alebo potenciálne dôsledky sú závažné z hľadiska radiačnej ochrany alebo jadrovej bezpečnosti.
7. ‚Nehoda‘ je každá nezamýšľaná udalosť, ktorej dôsledky alebo potenciálne dôsledky nie sú zanedbateľné z hľadiska radiačnej ochrany alebo jadrovej bezpečnosti.“

8. „Abnormálna prevádzka“ je prevádzkový proces, ktorý sa odchyľuje od normálnej prevádzky a ktorý sa očakáva aspoň raz počas prevádzkovej životnosti zariadenia, ale ktorý s ohľadom na príslušné konštrukčné opatrenia nespôsobuje žiadne podstatné poškodenie prvkov dôležitých z hľadiska bezpečnosti, ani nevedie k havarijným podmienkam.
9. „Projektová základňa“ je rad podmienok a udalostí, ktoré sú podľa stanovených kritérií výslovne zohľadňované pri projektovaní jadrového zariadenia vrátane jeho zlepšení, aby im zariadenie bolo schopné odolávať bez prekročenia povolených limitov v rámci plánovanej prevádzky bezpečnostných systémov.
10. „Projektová havária“ sú havarijné podmienky, ktoré sa zohľadňujú v projekte jadrového zariadenia podľa stanovených projektových kritérií a v rámci ktorých prípadné poškodenie paliva a úniky rádioaktívnych látok nepresiahnu rámec povolených limitov.
11. „Závažné podmienky“ sú podmienky, ktoré sú závažnejšie ako podmienky pri projektových haváriách; takéto podmienky môžu spôsobiť viacnásobné poruchy, napríklad úplné zlyhanie všetkých trás bezpečnostného systému alebo mimoriadne nepravdepodobná udalosť.“

4. V kapitole 2 sa vkladá za nadpis „POVINNOSTI“ tento nadpis:

„ODDIEL 1

Všeobecné povinnosti“.

5. V článku 4 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Členské štáty zriaďujú a udržiavajú vnútroštátny právny, regulačný a organizačný rámec (ďalej len „vnútroštátny rámec“) jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení. Vo vnútroštátnom rámci sa stanovujú najmä:

- a) vymedzenie zodpovednosti a koordinácia medzi príslušnými štátnymi orgánmi;
- b) vnútroštátne požiadavky jadrovej bezpečnosti pokrývajúce všetky štádiá životnosti jadrových zariadení;
- c) systém udeľovania licencií a zákaz prevádzky jadrových zariadení bez licencie;
- d) systém regulačnej kontroly jadrovej bezpečnosti vykonávaný príslušným regulačným orgánom;
- e) účinné a primerané opatrenia na presadzovanie vrátane prípadného nápravného opatrenia alebo pozastavenia prevádzky a zmeny alebo zrušenia licencie.

Určenie spôsobu prijatia vnútroštátnych požiadaviek jadrovej bezpečnosti uvedených v písmene b) a nástrojov ich uplatňovania zostáva v právomoci členských štátov.“

6. V článku 5 sa odseky 2 a 3 nahrádzajú takto:

„2. Členské štáty zabezpečia skutočnú nezávislosť príslušného regulačného orgánu od nenáležitého vplyvu na jeho prijímanie regulačných rozhodnutí. Na tento účel členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci vyžadovalo, aby príslušný regulačný orgán:

- a) bol funkčne oddelený od akéhokoľvek iného orgánu alebo organizácie, ktorá sa zaoberá podporou alebo využívaním jadrovej energie, a nevyžadoval ani neprijímal pokyny od akéhokoľvek takéhoto orgánu alebo organizácie pri vykonávaní svojich regulačných úloh;
- b) prijímal regulačné rozhodnutia založené na spoľahlivých a transparentných požiadavkách týkajúcich sa jadrovej bezpečnosti;
- c) dostával náležité rozpočtové prostriedky cielene určené na plnenie svojich regulačných úloh, ako sú vymedzené vo vnútroštátnom rámci, a zodpovedal za plnenie prideleného rozpočtu;
- d) zamestnával primeraný počet pracovníkov, ktorí majú kvalifikáciu, skúsenosti a odborné znalosti potrebné na plnenie jeho povinností. Na podporu svojich regulačných funkcií môže využívať externé vedecké a technické zdroje a odborné znalosti;

- e) stanovil postupy na predchádzanie prípadným konfliktom záujmov a ich riešenie;
 - f) poskytoval informácie týkajúce sa jadrovej bezpečnosti bez povolenia iného orgánu alebo organizácie za predpokladu, že tým nedôjde k ohrozeniu iných nadradených záujmov, napríklad bezpečnosti, uznaných v príslušných právnych predpisoch alebo medzinárodných nástrojoch.
3. Členské štáty zabezpečujú, aby mal príslušný regulačný orgán právomoci potrebné na plnenie svojich povinností súvisiacich s vnútroštátnym rámcom uvedeným v článku 4 ods. 1. Na tento účel členské štáty zabezpečujú, aby sa vo vnútroštátnom rámci stanovili tieto hlavné regulačné úlohy príslušných regulačných orgánov:
- a) navrhovať, definovať alebo sa zúčastňovať na definovaní vnútroštátnych požiadaviek jadrovej bezpečnosti;
 - b) požadovať, aby držiteľ licencie dodržiaval vnútroštátne požiadavky jadrovej bezpečnosti a podmienky príslušnej licencie a preukazoval ich dodržiavanie;
 - c) overovať toto dodržiavanie požiadaviek prostredníctvom regulačných posúdení a inšpekcií;
 - d) navrhovať alebo vykonávať účinné a primerané opatrenia na presadzovanie.“
7. Články 6, 7 a 8 sa nahrádzajú takto:

„Článok 6

Držiteľia licencií

Členské štáty zabezpečujú, aby sa vo vnútroštátnom rámci vyžadovalo, že:

- a) prvoradú zodpovednosť za jadrovú bezpečnosť jadrového zariadenia nesie držiteľ licencie. Túto zodpovednosť nie je možné delegovať a zahŕňa zodpovednosť za činnosti dodávateľov a subdodávateľov, ktorých činnosť môže mať vplyv na jadrovú bezpečnosť jadrového zariadenia;
- b) žiadateľ musí v rámci podania žiadosti o licenciu preukázať jadrovú bezpečnosť. Jej rozsah a úroveň podrobnosti musia byť úmerné potenciálnemu rozsahu a povahe prezentovaného rizika pre jadrové zariadenie a jeho umiestnenie;
- c) držiteľia licencie pravidelne hodnotia, overujú a, pokiaľ je to prakticky uskutočniteľné, neustále systematicky a overiteľným spôsobom zdokonaľujú jadrovú bezpečnosť svojich jadrových zariadení. To zahŕňa overenie, že sú zavedené opatrenia na prevenciu havárií a zmiernenie následkov havárií, vrátane overenia vykonávania ustanovení o ochrane do hĺbky;
- d) držiteľia licencie zavedú a uplatňujú systémy riadenia, v rámci ktorých sa jadrovej bezpečnosti udeľuje náležitá priorita;
- e) držiteľia licencie stanovujú vhodné havarijné postupy a opatrenia na mieste vrátane usmernení pre riadenie ťažkých havárií alebo rovnocenných opatrení pre efektívnu odozvu na havárie s cieľom zamedziť ich následkom alebo ich zmierniť. Tieto postupy predovšetkým:
 - i) sú v súlade s ostatnými prevádzkovými postupmi a pravidelne sa vykonávajú na účely overenia ich realizovateľnosti;
 - ii) riešia havárie a ťažké havárie, ktoré by mohli nastať pri všetkých prevádzkových režimoch, a tie, ktoré súčasne zahŕňajú alebo ovplyvňujú viaceré jednotky;
 - iii) poskytujú opatrenia na získanie vonkajšej pomoci;
 - iv) sa pravidelne posudzujú a aktualizujú s ohľadom na skúsenosti z postupov a poučenia získané z havárií;
- f) držiteľia licencie zabezpečujú a udržiavajú finančné a ľudské zdroje s príslušnou kvalifikáciou a spôsobilosťami potrebnými na plnenie svojich povinností, pokiaľ ide o jadrovú bezpečnosť jadrového zariadenia. Držiteľia licencie tiež zabezpečujú, aby dodávatelia a subdodávatelia patriaci do ich rámca zodpovednosti, ktorých činnosť by mohla mať vplyv na jadrovú bezpečnosť jadrového zariadenia, mali potrebné ľudské zdroje s príslušnou kvalifikáciou a spôsobilosťami na plnenie svojich povinností.

Článok 7

Odborné znalosti a zručnosti v oblasti jadrovej bezpečnosti

Členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci od všetkých strán vyžadovalo prijatie opatrení týkajúcich sa vzdelávania a odbornej prípravy svojich pracovníkov, ktorí majú zodpovednosť v súvislosti s jadrovou bezpečnosťou jadrových zariadení, s cieľom získať, udržiavať a ďalej rozvíjať odborné znalosti a zručnosti v oblasti jadrovej bezpečnosti a havarijnej pripravenosti na území jadrového zariadenia.

Článok 8

Transparentnosť

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa nevyhnutné informácie v súvislosti s jadrovou bezpečnosťou jadrových zariadení a jej reguláciou sprístupnili pracovníkom a verejnosti, s osobitným zreteľom na miestne orgány, obyvateľov a zainteresované strany v blízkosti jadrového zariadenia. Uvedená povinnosť zahŕňa zabezpečenie toho, aby príslušný regulačný orgán a držiteľia licencie v rámci svojich zodpovedností poskytovali v rámci svojej komunikačnej politiky:

- a) informácie o normálnych prevádzkových podmienkach jadrových zariadení pracovníkom a verejnosti a
- b) okamžité informácie v prípade nehôd a havárií pracovníkom a verejnosti a príslušným regulačným orgánom iných členských štátov v blízkosti jadrového zariadenia.

2. Informovanie verejnosti sa uskutočňuje v súlade s príslušnými právnymi predpismi a medzinárodnými nástrojmi, pokiaľ sa ním neohrozujú iné nadradené záujmy, napríklad bezpečnostné záujmy, ktoré sú uznané v príslušných právnych predpisoch alebo medzinárodných nástrojoch.

3. Členské štáty bez toho, aby bol dotknutý článok 5 ods. 2, zabezpečia, aby príslušný regulačný orgán podľa potreby spolupracoval v otázkach jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení s príslušnými regulačnými orgánmi iných členských štátov v blízkosti jadrového zariadenia, a to okrem iného prostredníctvom výmeny a/alebo spoločného využívania informácií.

4. Členské štáty v súlade s príslušnými právnymi predpismi a medzinárodnými nástrojmi zabezpečia, aby mala verejnosť primeranú príležitosť účinne sa zúčastňovať na rozhodovacom procese o vydávaní licencií na jadrové zariadenia.“

8. Za článok 8 sa vkladá tento oddiel:

„ODDIEL 2

Osobitné povinnosti

Článok 8a

Cieľ jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení

1. Členské štáty zabezpečujú, aby sa vo vnútroštátnom rámci jadrovej bezpečnosti vyžadovalo, aby sa jadrové zariadenia projektovali, umiestňovali, budovali, uvádzali do prevádzky, prevádzkovali a vyradili s cieľom predchádzať haváriám a zmierňovať ich následky, ak k nim dôjde, a zabráňovať:

- a) skorým únikom rádioaktívnych látok, ktoré by si vyžadovali vonkajšie havarijné opatrenia, pričom nie je dost času na ich realizáciu;
- b) veľkým únikom rádioaktívnych látok, ktoré by si vyžadovali ochranné opatrenia, ktoré nemôžu byť obmedzené v priestore alebo čase.

2. Členské štáty zabezpečujú, aby sa vo vnútroštátnom rámci vyžadovalo, aby sa cieľ stanovený v odseku 1:

- a) týkal jadrových zariadení, pre ktoré sa prvýkrát po 14. auguste 2014 udelila licencia na výstavbu;
- b) použil ako referencia pre včasné zavedenie prakticky uskutočniteľných zlepšení bezpečnosti pre existujúce jadrové zariadenia vrátane v rámci pravidelných hodnotení bezpečnosti podľa vymedzenia v článku 8c písm. b).

Článok 8b

Implementácia cieľa jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení

1. V záujme dosiahnutia cieľa jadrovej bezpečnosti uvedeného v článku 8a členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci vyžadovalo, že v prípade jej uplatnenia sa ochrana do hĺbky využíva na:

- a) minimalizáciu dosahu mimoriadnych vonkajších prírodných a ľudskou činnosťou spôsobených nezamýšľaných hrozieb;
- b) predchádzanie abnormálnej prevádzke a poruchám;
- c) zvládanie abnormálnej prevádzky alebo zisťovanie porúch;
- d) zvládanie projektových havárií;
- e) zvládanie závažných podmienok vrátane zabránenia šírenia havárií a zmiernenia následkov ťažkých havárií;
- f) zavedenie organizačných štruktúr podľa článku 8d ods. 1.

2. Členské štáty na dosiahnutie cieľa jadrovej bezpečnosti stanoveného v článku 8a zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci vyžadovalo, že príslušný regulačný orgán a držiteľ licencie prijímajú opatrenia na podporu a rozvoj účinnej kultúry jadrovej bezpečnosti. Medzi tieto opatrenia patria najmä:

- a) systémy riadenia, v rámci ktorých sa udeľuje náležitá priorita jadrovej bezpečnosti a ktoré podporujú schopnosť zamestnancov a vedenia na všetkých úrovniach overovať účinné dodržiavanie príslušných bezpečnostných zásad a postupov a podávať včas správy o bezpečnostných otázkach v súlade s článkom 6 písm. d);
- b) opatrenia držiteľa licencie s cieľom zaznamenávať, vyhodnocovať a dokumentovať prevádzkové skúsenosti významné z hľadiska vnútornej a vonkajšej bezpečnosti;
- c) povinnosť držiteľa licencie podávať príslušnému regulačnému orgánu správy o udalostiach, ktoré majú potenciálny dosah na jadrovú bezpečnosť, a
- d) opatrenia na vzdelávanie a odbornú prípravu v súlade s článkom 7.

Článok 8c

Počítačové posúdenie a pravidelné hodnotenia bezpečnosti

Členské štáty zabezpečia, aby sa vo vnútroštátnom rámci vyžadovalo, aby:

- a) každé udelenie licencie na výstavbu jadrového zariadenia alebo prevádzku jadrového zariadenia vychádzalo z náležitého posúdenia konkrétneho umiestnenia a zariadenia, ktoré obsahuje preukázanie jadrovej bezpečnosti s ohľadom na vnútroštátne požiadavky jadrovej bezpečnosti na základe cieľa stanoveného v článku 8a;
- b) držiteľ licencie, na ktorého sa vzťahuje regulačná kontrola príslušného regulačného orgánu, systematicky a pravidelne, minimálne raz za desať rokov, posudzuje bezpečnosť jadrového zariadenia, ako sa stanovuje v článku 6 písm. c). Toto posúdenie bezpečnosti má za cieľ zabezpečiť zachovanie aktuálnej projektovej základne a identifikovať ďalšie zlepšenia bezpečnosti s prihliadnutím na starnutie zariadenia, prevádzkové skúsenosti, najnovšie výsledky výskumu a vývoj medzinárodných noriem, pričom ako referenčný cieľ sa použije cieľ stanovený v článku 8a.

Článok 8d

Havarijná pripravenosť a odozva na území jadrového zariadenia

1. Členské štáty bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia smernice 2013/59/Euratom, zabezpečia, aby vnútroštátny rámec požadoval, aby sa organizačná štruktúra pre havarijnú pripravenosť a odozvu na území jadrového zariadenia zriadila s jasným vymedzením zodpovedností a koordinácie medzi držiteľom licencie a príslušnými orgánmi a organizáciami s prihliadnutím na všetky fázy mimoriadnej udalosti.

2. Členské štáty zabezpečia, aby existovala súdržnosť a nadväznosť medzi opatreniami havarijnej pripravenosti a odozvy na území jadrového zariadenia vyžadovanými na základe vnútroštátneho rámca a ďalšími opatreniami havarijnej pripravenosti a odozvy na mieste vyžadovanými na základe smernice 2013/59/Euratom.“

9. Za článok 8d sa vkladá táto kapitola:

„KAPITOLA 2a

PARTNERSKÉ HODNOTENIA A PODÁVANIE SPRÁV

Článok 8e

Partnerské hodnotenia

1. S cieľom neustále zvyšovať jadrovú bezpečnosť zabezpečia členské štáty aspoň raz za desať rokov pravidelné sebahodnotenie svojich vnútroštátnych rámcov a príslušných regulačných orgánov a pozvú misiu na medzinárodné partnerské hodnotenie relevantných častí svojich vnútroštátnych rámcov a príslušných regulačných orgánov. Výsledky takýchto partnerských hodnotení sa oznamujú členským štátom a Komisii.

2. Členské štáty na koordinovanom základe zabezpečia:

- a) vykonanie vnútroštátneho hodnotenia so špecifickým tematickým zameraním v oblasti jadrovej bezpečnosti príslušných jadrových zariadení na ich území;
- b) pozvanie všetkých ostatných členských štátov a Komisie v úlohe pozorovateľov na partnerské hodnotenie vnútroštátneho hodnotenia uvedeného v písmene a);
- c) prijatie náležitých následných opatrení na základe zistení získaných v rámci postupu partnerského hodnotenia;
- d) uverejnenie príslušných správ o uvedenom postupe a jeho hlavných výsledkoch po získaní výsledkov.

3. Členské štáty zabezpečia, aby sa zaviedli opatrenia na začatie prvého tematicky zameraného partnerského hodnotenia v roku 2017 a na konanie následných tematicky zameraných partnerských hodnotení najmenej raz za šesť rokov.

4. V prípade havárie vedúcej k situáciám, ktoré by si vyžadovali havarijné opatrenia v okolí jadrového zariadenia alebo opatrenia na ochranu verejnosti, príslušný členský štát zabezpečí, aby bola bez zbytočného odkladu pozvaná misia na medzinárodné partnerské hodnotenie.“

10. Článok 9 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Členské štáty predložia Komisii správu o vykonávaní tejto smernice po prvýkrát do 22. júla 2014 a následne do 22. júla 2020.“

b) Odsek 3 sa vypúšťa.

11. V článku 10 sa za odsek 1 vkladá tento odsek:

„1a. Povinnosť transponovať a vykonávať články 6, 8a, 8b, 8c a 8d sa nevzťahuje na členské štáty, ktoré nemajú jadrové zariadenia, pokiaľ sa tieto členské štáty nerozhodnú vyvíjať akékoľvek činnosti súvisiace s jadrovými zariadeniami, ktoré v rámci ich jurisdikcie podliehajú licenciám.“

Článok 2

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 15. augusta 2017. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice, a všetky následné zmeny uvedených ustanovení.

Článok 3

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 4

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli 8. júla 2014

Za Radu
predseda
P. C. PADOAN
